

πρ/Δε/κο3/16

Ο ΡΗΓΑΣ.

Εμμεθα ὅλοι γεννήματα τοῦ Ῥήγα, ποῖος πολὺ, ποῖος ὀλίγο ὁμοιάζει τὸν πατέρα του, ἢ εὐλογία τοῦ Θεοῦ θὰ ἦτον νὰ τὸν ὁμοιάζωμεν ὅλοι, καὶ ἐντελέσματα. Τὰ ἔργα τοῦ πολέμου, καὶ τῆς εἰρήνης, τὸ φιλόνομον, τὸ φιλελεύθερον τοῦ καιροῦ μας μαρτυροῦν τὴν εὐτυχισμένην καταγωγὴν μας. Φαίνεται ὅτι ἡ θεία πρόνοια εἰς τὸ προσήμιον τοῦ αἰῶνος τῆς ἀναγεννήσεως, ἀνέστησεν ἄνδρα, ὁ ὁποῖος νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τύπος τῶν τελειοτήτων, καὶ ἐχρηιάζοντο καὶ χρειάζονται εἰς τοὺς ἀθλητάς τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος. Σοφός, φιλοκίνδυνος, ἰδοὺ ποῖος ἐστάθη ὁ πρωτότοκος υἱὸς τῆς νέας Ἑλλάδος, κάτοχος τῶν διαλέκτων καὶ γνώσεων τῆς ἐποχῆς του, ἀνυπόμονος νὰ σφραγίσῃ μὲ τὸ αἷμά του τὰ ἐξαισία φρονήματά του (μέγα δεῖγμα Ἑλληνικῆς ψυχῆς), ἀγαθὸς σύμβουλος, ἱερὸς ποιητής. Τῇ ἀληθείᾳ ὅσαις φοραῖς μοῦ ἔτυχε νὰ ἀναγνώσω, ἢ νὰ ἀκούσω τὸ «ὡς πότε παληχάρια νὰ ζοῦμε εἰς τὰ ρεῖνα» θαρρῶ νὰ βλέπω τὸν ἄνδρα καθήμενον νὰ κρούῃ τὴν λύραν του, καὶ νὰ ἐκφωνῇ τὸν ψαλμὸν του, ὅχι εἰς ταῖς Θερμοπύλαις οὔτε εἰς τὰ παραπόταμα τοῦ Γρανικοῦ, ἀλλ' εἰς ταῖς ποδιαῖς τοῦ Γολγοθᾶ, καὶ νὰ ἦναι ἀκροαταὶ του μαζῆ με τοὺς θεῖους Ἀποστόλους, οἱ Μαραθῶνιοι Ἡρωες καὶ ὁ φιλοακροατής, φιλομαθὴς Θουκυδίδης. Ἡ πνοαὶς τοῦ ὄρου Λιβάνου, ἡ αὔρα τῆς Μεσογείου, ποῦ ἔρχεται βέβαια ἀπὸ τὴν θά-

λασσαν τῆς Σαλαμίνας, ἀεροκυματίζουν τὰ πυκνὰ μαλλιά τοῦ θεοπνεύστου μελωδοποιοῦ. — Τὰ ὅσα ὁ μακαρίτης εἰς τοὺς προφητικούς του ψαλμοὺς ἐδίδαξε, σώζονται ὅλα ἀνθηρὸν Σχολεῖον τῶν ζώντων: ἐσάλπιζε πόλεμον ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας, ἐκήρυττεν ὁμόνοιαν καὶ ἀδελφότητα μετὰ τῶν συγγενικῶν λαῶν τῆς πάλαι Χριστιανικῆς Αὐτοκρατορίας, ἀφιέρονεν εἰς τὸν Σταυρὸν τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας τοῦ γένους, ἐπαιάνιζε τὴν παντοδυναμίαν τοῦ πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ νόμος εἰς καλὴν κοινωνίαν, ἐλεινολογοῦσε τὰ κακὰ τῆς ἀναρχίας, »ὅτι » ἡ ἀναρχία ὁμοιάζει τὴν σκλαβίαν » ἐψάλλε, » καὶ τῆς πατρίδος, ἕνας νὰ ἦναι ἀρχηγός. » — Ὁ καιρὸς, ἀκοίμητος πλάστης μεταβολῶν, ἔφερεν ἔκτοτε πολλοὺς νεωτερισμοὺς, ἀλλὰ δὲν ἄλλαξε τὴν οὐσίαν τῆς διδασκαλίας τοῦ χαριτομένου ἀνδρός. Οἱ τῶρα ἐλευθερομένοι Ἕλληνες ἔχουν καὶ δεσμὸν πολιτικῆς κοινωνίας μετὰ τὸν τότε ἀσπλαγχον ἐχθρὸν τοῦ Χριστιανικοῦ ὀνόματος, (τὰ μεταγενέστερα εἶναι εἰς τὴν βουλήν τοῦ Θεοῦ), ἀλλὰ τὸ πολεμιστήριον σάλπισμα δὲν ἔχασε τὴν ἀρετὴν του, πλὴν δὲν ἀποβλέπει καθ'αυτὸ τὴν σήμερον ἄλλον ἐχθρὸν, εἰμὴ τὸν ἑαυτὸν μας, δηλαδὴ τὰ πάθη μας, ἢ τὴν ἀσκεψίαν μας. — Τὸ νὰ κηρύττῃ τινὰς ὁμόνοιαν τῶρα, θὰ ἔλεγε μάθημα, ποῦ ἐξεσχόλισε πλὴν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς μετὰ πολὺν ἰδρωτὰ, κλαῦμόν, καὶ φόνον ἀν-

θρώπων. Ἄν ἐξοῦσεν ὁ μακαρίτης θὰ ἐκήρυττε μετάνοιαν, καὶ ἀρχὴ μετανοίας ἐγένεν εἰς τὴν πολυένοδον ἡμέραν τῆς τρίτης Σεπτεμβρίου. Ἄς συλλογισθῆ ὅποιος θέλει! Ὁ ἥλιος τῶν τριῶν Σεπτεμβρίου νὰ ἤχε φωτισμὸν τὰ ἀκροπελάγη τῆς Ναυπλίας εἰς τὴν 25 Ἰαννουαρίου τῶν 1833. πόση εὐτυχία ἤθελε χαρίσει εἰς τὴν πατρίδα ἢ Ἀνατολὴ αὕτη! Πόσο ἤθελε χαροῦν τὰ Ἑλληνικὰ αἵματα χυμένα διὰ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ ἔθνους! — Μία ἐθνικὴ Σύνοδος ἐσυγκαλέσθη, μετ' ὀλίγον ἢ θύρα τοῦ ναοῦ ἀνοίγεται, εἰς αὐτὸν τὸν ναὸν μέλλει νὰ ἱερουργήσουν στρατηγοὶ περιβόητοι, ἄνδρες ποῦ διὰ πολυετίας ἀνολόγησαν εἰς τὴν Εὐρώπην μέλι σοφίας, ἀγαθοὶ ἔμποροι, φιλήσυχοι ἰδιοκτῆται. Ἕλληνες ποῦ ἐμβῆκαν ἄλλοτε εἰς αἵματα ἐμφυλίων πολέμων, καὶ τῶν ὀπίων ἢ ψυχῆ καὶ τὰ παλαιὰ φερσίματα θὰ λάβουν εἰς αὕτη τὴν Συνέλευσιν τὴν πρέπουσαν ἐκτίμησιν. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ πλαστοργοὶ τῆς Ἑλληνικῆς μοίρας πέμπονται εἰς τὴν πατρίδα τοῦ Δημοσθένους, εἰς τὴν γῆν, ὅπου ὁ θεῖος Παῦλος εὐαγγέλισε τὸν Χριστιανισμὸν, πέμπονται ἀπὸ ταῖς εὐχαῖς τῶν μαννάδων, ἀπὸ ταῖς εὐλογίαις τῶν Ἱερέων, ἀπὸ τὸ καρδιοκτύπι τῶν κορασιῶν, τῶν τρυφερῶν ἀγοριῶν, ἀπὸ τὴν ἀνοιξιν, δηλαδὴ, τοῦ ἔθνους ἢ ὅποια θὰ δώσῃ τοὺς ἀμβροσίους καρπούς της, ἀν' ἀνεμοζάλη καὶ ἀγριὸς κυματισμὸς παθῶν δὲν πνίξουν τὸ ἄνθος πρὶν νὰ δέσῃ εἰς τὸ δένδρον. — Μέγα οἰκοδόμημα πρέπει νὰ στήσῃ ἡ ἐθνικὴ Σύνοδος, θὰ ξεκαθαρίσῃ τὰ δικαιώματα, καὶ τὰ χρεῖα, τοῦ λαοῦ, καὶ τοῦ βασιλέως, θὰ ῥίξῃ αἰώνιον θεμέλιον Ἑλληνικῆς ἀνατροφῆς, θὰ στέρῃ τὸ σέ-

βας εἰς τὴν θρησκείαν, θὰ φέροι τὴν ἀμοιβαίαν καλὴν πίστιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Πόσον εὐτύχημα ἂν αὐτὰ γίνοντο! Τί θεῖμα πλέον εὐχάριστον, τολμῶ εἰπεῖν, εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Κυρίου, ὅσον ἔθνος εὐνομούμενον, κράτος ἐλεύθερον, ποῦ ἀλυσσοδένει τοὺς κακούργους, κάμνει ἐκστρατείας διὰ τὴν δικαιοσύνην, πλουτίζει μὲ τὰ ἀγαθὰ τοῦ ἐμπορίου, δοξολογεῖ τὸν ὕψιστον, τελειοποιεῖ τὴν ἀνθρωπότητα. — Μὴν εἰπεῖ τις, ὅτι τὸ Βασιλεῖον τῆς Ἑλλάδος πολλὰ ἀγαθοεργήματα θὰ ἐκατόρθωνεν, ὅταν ἐσώζετο εἰς τὴν ἀκεραϊότητά του τὸ δάνειον, ἔργον τῆς ἀδελφικῆς συνδρομῆς τῶν ἐθνοβασιλέων τῆς Εὐρώπης. — Οἱ ξένοι, ἢ οἱ κακοῦργοι μὴ ξένοι, ποῦ ἔρριξαν εἰς τὸν κρεμνὸν τὸ Κυβερνητικὸν σκάφος, δὲν ἐσήκωσαν οὔτε σπυρὶ ἀπὸ τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ τὴν μεγαλοψυχίαν τοῦ ἔθνους, καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ἀρετὴ χαρίζουν τὰ πάντα εἰς τὰ ἔθνη.

Ἐνόμιζα ὅτι εἰς τοῦτον τὸν καιρὸν μας τὸ ἐθνολάτρευτον ὄνομα τοῦ Ῥήγα θεμένου ἐπὶ κεφαλῆς πονήματος, διηγηματικῆς, ἔξεταστικῆς τῶν κατὰ τὴν ἐβδομάδα συμβάντων, χρησιμεύει βεβαίως ὡς κανὼν ὀρθῆς κρίσεως, σημαῖα ἐνώσεως, εὐχὴ νὰ κατεύσῃ τὴν μελέτην, ἢ τὰ ἔργα τῶν ζώντων, ῥομφαία τέλος ξεγυμνωμένη ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας. Νέοι, καὶ γέροντες ἀμετράφημεν μὲ τὴν χάριν τῆς ἀναμνήσεως τοῦ ἀνδρός, καὶ πιστεύω, ὅτι τὸ ὄνομα του ἀποτελεῖ τελείαν ἐπιστήμην ὠφελιμώτερον ἀπὸ τὸ γὰ φιλοσοφούμεν ἄλλασθῆναι συντάγματα, ἢ γὰ ἡμεῖς φιλήσοι τῆς φωνῆς τῶν ξένων πρέσβεων. Μὰ τοὺς προκινδυνεύσαντας τῶν πραγμάτων ἐν

Μαραθῶνι.» δὲν θὰ ἀπατηθοῦμεν, ἀν ἐνσαρκωθῶμεν τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ ἀδίκως φονευμένου εἰς τὸν Ἴστρον ποταμὸν. Ὁ μακαρίτης ἀποθνήσκοντας εἶπεν: ὁ σπόρος ἐμεινεν, ἡ ρίζα ἐπίασεν, ὁ σπόρος ποτισμένος ἀπὸ τὸ αἷμα του, ἀπὸ τὸ αἷμα τῶσων ἀγίων, ἡρώων, νεονύμφων γυναικῶν, παιδιῶν, γερόντων ἐμορφώθη πλὴν κήπος ὡραίος. Εἰς ταῖς εὐοδαίαις του, εἰς τὸν ἴσκιον του ἀναπαύονται ὁ Μάρκος Μπότζαρης, ὁ Ζαίμης, ὁ Κανακάρης, ὁ Κυριακούλης, ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρατείας τῶν Ἀθηνῶν μὲ τοὺς συτρατιώτας των, καὶ ἄλλοι εὐεργέται τοῦ ἔθνους. Ὁ αὐθάδης Κολοκοτρῶνης στέκει εἰς τὴν θύραν τοῦ περιβολιοῦ, καὶ δὲν στέργει νὰ τὴν ἀνοίξῃ εἰς ὅποιον δὲν φέρει τέλεια ἀποδεικτικὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ του. Ὁ Ζαίμης ποῦ τὸν βλέπει χαμογελαῖ, δὲν ἀγνοεῖ καὶ τὰ δάκρυα τοῦ γέροντος εἰς τὴν θανάην του.

Ποθῶ νὰ τελειώσω, ἀναφέροντας εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς ἀναγνώσττας μου ἡρωϊκὴν ἰδέαν, τὴν ὁποίαν ἐφύλαξα εἰς τὸν νοῦν μου, ἀκροαζόμενος πάλαι ποτὲ ψάλτην τυφλὸν εἰς τὰ σταυροδρόμια τῆς Τριπολιτζᾶς. Ἐδιηγεῖτο λοιπὸν, ὅτι εἰς τὸν καιρὸν » ποῦ ἀνοίξει τὸ Ἑλληνικὸν τσερέκι, οἱ τριακόσιοι τῶν Θερμοπυλῶν ἐχύθησαν εἰς τὰς θύρας τοῦ Ἄδου νὰ τῆς ἀνοίξουν, νὰ ἔλθουν εἰς τὸν κόσμον, καὶ νὰ στρατοπεδευθοῦν εἰς ταῖς γνωσταῖς ποδίαις τοῦ βουνοῦ βαριὰ βροντοῦσαν ἢ θύρες τοῦ Ἄδου τιναγμέναις ἀπὸ ταῖς γιγαντιαίαις παλάμαις τῶν θυμωμένων ἀνδρῶν.» Ἡ ἔξοχος ἀρετὴ τῶν ἡ-

ρώων νομίζω κερδίζει πίστιν εἰς τὰ λεγόμενα. Διὰ τὴν ἦσαν τέτοιοι ἐνάρετοι ἔσωσαν τὴν Ἑλλάδα.— Διὰ τὴν ἦσαν τέτοιοι εἰσηκούσθη ἡ δέησις τοῦ Λεωνίδου, ὁ ὁποῖος ἔστησε θυσίαν εἰς ταῖς Μούσαις τότε εἰς τὸ γλυκοχάραγμα τῆς αὐγῆς, παρακαλῶντάς ταις νὰ κάμουν περίφημα τὰ ὀνόματα τῶν φιλοκινδύνων συντρόφων του, καὶ ἐγὼ ἤκουσα τὸν στραβὸν τῆς Τριπολιτζᾶς νὰ τοὺς ὑμνολογῇ, ὡς ὁ σοφὸς Συμωνίδης.

Ἡ Θερμοπύλαις τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ φθινόπωρον τοῦ 1843 εἶναι ἡ Ἐθνοσυνέλευσις, καὶ οἱ τριακόσιοι Σπαρτιαῖται εἶναι οἱ Σεβαστοὶ Πληρεξούσιοι. Ὁμοιάζουν οἱ καιροὶ κατὰ τὸ κρίσιμον τῆς ὥρας, καὶ κατὰ τὸ μεγαλόψυχον, ποῦ ἀνάγκη νὰ λαμπρύνῃ τοὺς λαοσωτῆρας ἀπεσταλμένους. Δὲν εἶναι λόγοι περὶ μαχίμων ὀπλων, ἀλλὰ κείτεται καταμεσῆς τὸ ὀρθοφρονεῖν ὡς ἄθλον νίκης.

Εἶθε εἰς αὐτὴν τὴν Συνέλευσιν νὰ μὴν βασιλεύσῃ ἡ Ἀριστοκρατία τοῦ Ἀλφαβήτου, ἢ ἡ ἰδιοτέλεια, ἀλλὰ νὰ βασιλεύσῃ ἡ ἀληθινὴ ἐμπνευσις τοῦ ἀρχαίου καιροῦ, ἢ χριστιανικὴ ἀδελφότης, ἀπλότης, ἀγάπη καὶ ἡ ἀψευδῆ μέριμνα διὰ τὸ μεταγενέστερον τῆς Ἑλληνικῆς γῆς.

Ἡ Ἱστορία γράφει, καὶ ἀφοῦ ἡ μοῖρα τοῦ θανάτου μᾶς καλέσῃ, ἔχομεν κριτὴν ἀναπόφευκτον, καὶ ἀλάνθαστον τὸν Παντοκράτορα Θεόν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 6 Νοεμβρίου 1843.

Γεώργιος Τερτζέτης.

